

ՊԱՊԱՆԱՆՈՒԹԱՆ ԻՐ ԶԱՆԲԵՐՈՒՆ ՄԵՋ
ԴՏԱԾ ԱՆՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարանախոսիւնն է)

ՆԱԽԸՆԹԱՅ յօդուածին մէջ տե-
սանք որ Սպանիոյ փոխապետ թագա-
ւորին հզօր զօրութիւնը չկրցաւ Պա-
պին գերիշխանութեան հպարտ պա-
հանջումները Հոլանտայի մէջ դոր-
ծադրել տալ: Բայց Պապութիւնն ու-
րիշ երկիրներու մէջ ալ նոյն անյաջո-
ղութիւնն ունեցաւ, մասնաւորապէս մօտ
ատեններու մէջ: Խոտալացիք որ դա-
րերէ 'ի վեր ոչ միայն հողերը՝ այլ և
ժամանակաւոր բաներու մէջ Պապե-
րուն գերիշխանութեանը հպատակ
էին, վերջապէս հասկցան որ այն իշ-
խանութեան հնազանդէն՝ իրենց հա-
մար կրօնական, բարոյական, իմա-
ցական և քաղաքական յետադիմու-
թեան կամ նուազագոյն պատճառ-
եղած էր, ուստի և այն ատելի լու-
ծը նետելով իրենք գիրենք ազատե-
ցին: Աւելի մօտերս Աւստրիացիք նոյն
բանն ըրին իրենց նկատմամբ. տեսան
որ Պապին գերիշխանական ազդեցու-
թեանը ներքեւ ըլլալն իրենց ետ մը-
նայուն պատճառ կ'ըլլայ, այնպէս որ
անկարող կ'ըլլան մրցիլ իրենց հիւ-
սիսային գրաքննութեան Բրոսիացուոց
հետ՝ որոնք աւելի ազատ դրութեան
մը ազդեցութեանը տակ կը կրթուին:
Աւստրիացուոց իրենց նոյն գրաքննե-
րուն հետ ըրած վերջին պատերազ-
մին մէջ բոլորովին յաղթուիլը՝ շատ
համոզիչ կերպով մը ցուցուց անոնց
աս ճշմարտութիւնը, և աս երկրին
թէ կառավարութիւնն ու թէ ժողո-
վուրդը՝ սկսան Պապականութեան լու-
ծին իրենց պատճառած վնասուն դար-
ման ընելու խորհիլ. հետեւապէս այն
գաշնագիրը որ Պապին Աւստրիոյ մէջ
իր պահանջած գերիշխանութիւնը
վարելու արտօնութիւն կու տար՝ ջըն-

ջուեցաւ, և կրօնական ազատութիւ-
նը հրատարակուեցաւ: Պապն աս ըն-
թացքին դէմ մերթ սպառնալիք կ'ը-
նէ, մերթ կ'ողբայ և կ'աղէրսէ, բայց
'ի զուր: Աշխարհք կը տեսնէ որ
Աւստրիա, Պապական իշխանութեան
լուծը թօթուելէն 'ի վեր, շարունակ
յաջողութիւն կը դանէ:

Նոր աշխարհին, այսինքն՝ Ամերի-
կայի մէջ ալ Պապին գերիշխանու-
թեան պահանջումները նոյն անյաջո-
ղութեան հանդիպելու վրայ են: Մեր
խօսքը Միացեալ Նահանգաց համար
չէ, ուր Պապին պահանջումները երբեք
ընդունուած չեն, և ուր ժողովուրդն
առանց Պապին միշտ երջանիկ և բա-
րենչան կ'ապրի. այլ կեդրոնական և
Հարաւային Ամերիկայի համար կ'ը-
սենք: Ամերիկայի աս մասը մեծաւ
մասամբ Սպանիայէն գաղթական ըլ-
լալով՝ ժամանակաւ Սպանիոյ տէրու-
թեան հպատակ էր: Աս գաղթական
նութիւնները Հիւսիսային Ամերիկայի
Բոլոքական գաղթականութիւններէն
առաջ եղան. կլիման աւելի մեղմ և
յաջող է, երկրին բերքը շատ, ու-
կոյ և արծաթոյ հանքերն ալ առատ
են: Բայց Պապը կ'իշխէ հոն, բարձր
պաշտօններն օրհուսեանց (ճիզվիթ-
ներուն) ձեռքն են. ասոր հետեւան-
քն է՝ նաեւ նոյն երկիրներուն մէջ
տիրող ազատութիւնը, ընկերական
յառաջադիմութեան պակասութիւնը,
չփոթութիւններ և շարունակ յեղափո-
խութիւն: Բայց վերջապէս կեդրոնական
Ամերիկայի երկիրներէն մեկուն մէջ
կրօնական ազատութիւնը ծագելու
կը սկսի: Մեքսիկացիք կը տեսնեն որ
Պապին գերիշխանութիւնը և անոր
կրկնն ու ազգային յաջողութիւն և
յառաջադիմութիւն մեկտեղ չեն
կրնար ըլլալ. ուստի և Պապին իշ-
խանութեան լուծը նետելու վրայ են:
'ի վերջոյ նոյն իսկ Սպանիա որ այն-
չափ ժամանակէ 'ի վեր եկեղեցական

ներէ կը կառավարուէր՝ կը մերժէ ա-
նոնց ապականեալ լիբր պահանջում-
ները, կ'ընկենու Պապին լուծը և
կրօնական ազատութիւնը կը հրատա-
րակէ: Այսպէս բայց 'ի Հռոմ քաղքէն
և անոր կից շրջականերէն, որ Պա-
պին երկիրը կը կոչուին և անոր կա-
ռավարութեանը ներքեւ են, հիմա
հաղիւ քայլ մը տեղ կը գտնուի ուր
քաղաքական գործերու նկատմամբ
Պապին ըրած պահանջումները, հին ժա-
մանակներն եղածին պէս, ճանչցուած
և ընդունուած ըլլան: Հռոմի մէջ
անգամ այն գերիշխանութիւնը հիմա
արտաքին սուրհներով միայն կը պաշտ-
պանուի: Ուրիշ մարդկային գրու-
թիւն մը տեսած է երբեք՝ այսչափ
նշանաւոր անյաջողութիւն՝ որչափ Պա-
պութեան գերիշխանութեան նկատ-
մամբ ըրած պահանջումն տեսած է և
կը տեսնէ շարունակ դարերէ 'ի վեր:

ԶՅՊ. ԳԸՅՄԵԹԼԻ ՊԻՐ ԵՆՃԻ

Պունտան պիր դուռ սէնէ էվիլէ պիր
ինկիլիզ թիւճճարը՝ թիւճարէթի իշիւն
Ջին մէմալիքինէ եազըն օլան ճալա
ատաարնատա օթուրմադա մէճպուր օ-
լուպ, օրանըն սաքինլէրինտէն պիր
գըզ ըլա էվլէնտի: Պիր վազըթտան
սօնկրա գարըսընը ալըպ ինկիլթէր-
լայա տէճնտիւ, լաքին գարը ինկի-
լիզ գատընլարըն ուսուլինէ ալըշմա-
մըշ օլտուղունտան՝ ինկիլթէրրատա
րահաթ էտէմէյիպ օրատան վիք թա-
ճիզ օլմուշ ուսու: Դարընըն ինճիլէրի
վէ միւճէվհէրլէրի վիք չօղուտու:
Չօղ տէֆա սաաթլարլա տուրուպ օն-
լարը սէյր էտէր, եախօտ ըշըղա
թութուալ օնլարըն փարլամասընա պա-
գար ըտը. պաղէն տախի օնլարը
թագընըպ վազըթ կէշիլէրէք էյ-
լէնիլ իտի: Պու գըյմէթլի ըրզգըար
մէզըրլը կէնճ գատընըն խաղնէսի օլ-
տուղունտան՝ օնուս կիւրէյինի էյլէ
ճէլպ էթմիշլէր իտի քի, օնլարտան

պաշտօն հիշ պիր շէյտէն զէվդ տույ-
մաղըտը :

Պր կիւն պու գատըն քէնտի խըզ-
մէթ քեարարընտան պիր զայէթ տին-
տար գարըյա տէտի . “ Զանն էտէ-
րիմ քի ինկիլթերոս վէք ֆագըր պիր
մէմէթ տիր ” :

“ Նիշիւն ”, տէտի խըզմէթ քեար
գարը :

“ Զիւնքի ոգադըրտա պագարըմ,
պէնիմ կիպի միւճէվէրլէրի օլան պիր
գարը տահա կէօրմէմ . պիղիմ մէմէ-
քէթ տէ քիպար գատընլար ճէվահիրտէն
վէ ինճիտէն կէօրիւնմէվլէր : Պիղ տաղ-
լարըմըղը գաղարաագ , իշինտէն ալ-
թուն, կիւմիւշ վէ վէք գըլմէթլի միւ-
ճէվէրլէր չըգարըրըղ . լաքին սիզ
տաղլարընըղը գաղըրըղըղ հալտէ
թաշտան պաշտա պիր շէյ պուլամաղ-
սընըղ ” :

Խըզմէթ քեար գարը տէտի . “ Խա-
յըր , հանըմ . պիղիմ պու մէմէթէթ-
տէ էօյլէ պիր ինճիմիզ վար տըր քի
վահաար եօգ . տիւնեատա էն գըլ-
մէթլի շէյ օնա էմաղ օլամաղ ” :

“ Կէրչէք մի տէյօրտուն ”, տէտի
գատըն . “ գօճամ կէլիրտէ , սէօյլէ-
յիմ տէ , պանա օնտան պիր թանէ
ալըվէրսին . օնու տա օպիր ինճիլէ-
րիմ վէ միւճէվէրլի ըզգըլարըմպապէ-
րապէր թագընըրըմ ” :

“ Լաքին ”, տէտի խըզմէթճիսի ,
“ պէնիմ տէտիյիմ ինճի պու եօլ իլէ
էտինիլմէղ . հէմ սիղին ըզգըլարընըղ
կիպի տէյիլ տիր . օնու էավալընըղա
թագըղ կէզէմէզսինիզ : Ֆագաթ կէր-
չէք վահաարը պիր ինճի տիր , վէ
օնա մալիք օլանլար թէքմիլ մութլու
օլուրլար , օնտան պաշտա պիր շէյ
արզու էթմէվլէր , հէմ օնու հիշ պիր
վաղըթ գայպ էթմէվլէր ” :

“ Աճայիլ ”, տէտի կէնճ գատըն
թաճիւպ էտէրէք . “ պու նէ՞ թարղ
ինճի տիր ” :

“ Պու ինճի ”, տէտի խըզմէթճի գա-
րը , “ կիւնահքեարլարը գուրթարմագ
իշիւն տիւնեայա կէլէն Ֆիսուս ֆրիս-
տու Էֆէնտիմիղի թանըմաղըղ տըր .
օնու իման իլէ եիւրէքլէրինէ գապուլ
էտիպ օնունլա իւլէասա նայիլ օլանլար
էօյլէ պիր շէյէ սահապ օրմուշ օլուր-
լար քի , արթըգ քէնտիլէրինի մութ-
լու վէ զէնկին սայըղ , պաշտա հէր
նէյէ միւհթամ օլալար , գայտ էթ-
մէվլէր : Հաթթա՞ Ֆիսուս օնլարըն ին-
տինտէ օ տէրէճէ գըլմէթլի տիր քի ,

“ օնուն իլմինին ալա օլմաղը իշիւն՝
օլ իլմէ էնկէլ օլան՝ հէր շէյի զարար
պիլէ սայարլար ” :

Ալլահըն լութիլու իլէ պու սէօյլէր
գատընըն գալպինէ էօյլէ թէէսիր էթ-
տի քի , քէնտի միւճէվէրլէրինտէն
տահա ալա օլան ըզգըր արամագ հա-
վէսիլէ՞ Ֆիսուս ֆրիստուս թանըմա-
ղա նայիլ օլտու , վէ հագիլգաթ օլ
“ չօգ գըլմէթլի ինճիլի ” պուլուպ
աղ վագըթ սօնկրա էօլտու : Լաքին
էօլիւմ տէրէճէսինտէ իքէն՝ էմի էթ-
տի քի հէվ ըզգըլարը տաթըլըն , վէ
օնլարըն վարասը՝ օլ “ չօգ գըլմէթլի
ինճիլին ” իլմինի հէնուզ օնտան խա-
պէրլէրի օլմայան քիմնէլէրէ կէօնտէր-
մէյէ սարֆ օլունտուն :

Աւետարեւրի համար :

ԵՒԴՈՒԿԱՅԻՆ ՆԱԽԱԿ ՄԸ

Խմբագիր Աւետարեւրի .

Հաճեցէք Աւետարեւրին էջերուն
մէջ մեր առ շնորհակալութեան նա-
մակին տեղի տալ , որ գրեալ է քա-
ղաքիս Աւետարեւրի բաժանորդ գըր-
ուող անձանց մէկ քանիններէն ստո-
րագրուելով , որ եմք Լուսաւորչական,
Յոյն և Պապական :

Տեսնելով ձեր եռանդուն փափաքը
որ ունիք ընդհանուր ազգաց թէ
աստուածապաշտութեան և թէ բա-
րոյական մասին յառաջագիմութեանը
համար , և առ գովելի նպատակին
հասնելու իբր ճշմարիտ ապացոյց ձեր
անխոնջ աշխատութիւնը՝ որ կ'ընէք
Աւետարեւրին միջոցով , ինքզինքնիս
պարտաւոր համարեցինք որ մեր խո-
րին շնորհակալութիւնը մատուցանենք
առ ձեզ , Աւետարեւրին քանի մը գըր-
խաւոր կէտերուն նկատմամբ որոնք
են .

1. Շարաթական ըլլալուն համար :

Մեղի խիստ հաճելի է ամէն շա-
բաթ աշխարհիս մէջ այլև այլ տեղեր
պատահած զանազան կարեւոր դէպ-
քերուն , ազգաց ըրած բարոյական
յառաջագիմութեանը ու քաղաքա-
կան լուրերու վրայով տեղեկութիւն
ստանալ . և ահա առ մասին մեր նը-
պատակին պիտի հասնինք , իւրաքան-
չիւր շաբաթ Աւետարեւր ունենալով :

2. Խիստ օգտակար ըլլալուն հա-
մար .

Յառաջմանէ գիտեցինք որ Աւետա-
րեւրը կը պարունակէ քաղաքական և
կրօնական լուրեր , նաև պիտանի գի-

տելիքներ , դիտենական և բարոյակա-
նահաւետ յօդուածներ , որոնք ան-
տարակոյս օգտակար են ընթերցողաց
Մնիկա բաւական նիւթ կամ յօդ-
ուածներ ունի իր մէջը , ամէն վիճակի
և մտքի տէր եղող անձանց ընթերց-
մանը համար . զօր օրինակ՝ աստուած-
ասէր , ուսումնասէր և ուսմիկ մարդ-
յարմարցուած կ'երևի :

3. Մանաւանդ աժան ըլլալուն հա-
մար :

Կ'երևի թէ ասիկա բարեսէր անձանց
նպատակը կատարուած գործ մըն է
Արդարև կը համարինք որ առ թեր-
թերը որպէս թէ ձրի կ'ընդունինք
վասնի ի խիստ վտրքիկ գումար մը կը
հատուցուի , որ է 20 դահեհան ամ-
բողջ տարուան համար . և ան ալ
փոշտոյլին կամ թղթատարութեան
ծախքը մէջը ըլլալով : Ո՛րքան բար-
արդիւնքներ յառաջ պիտի դային , ե-
թէ ընդհանրապէս մարդիկ համու-
ուէին՝ փաստակար բաներու համար ի տե-
րեցի վատնած ստակնուն վերցիլչեալ դե-
մառ պապիսի օգտակար գործի տալ ուն-
Աւետարեւրին աժան ըլլալը , բաժա-
հնորդաց շատնալուն , և ընդհանուր թի-
գրականութեան յառաջ երթալուն սե-
պատճառ կըլլայ , ինչպէս որ ասոյ կը
փորձը եղաւ քաղաքիս մէջ :

Իրաւ է թէ քանի մը տեսակ լրա-
գիրներ կու գան հոս . ինչպէս՝ Ման վեց
ղումէի Էֆքեար , Մէճմուայը Հաւա Զեյ-
տիս , Մասիս և այլն . սակայն ասոնց կ'ա-
գինը թանկ ըլլալով առ հասարակ ներ-
մարդիկ չեն կրնար գնել , այլ միայն
քանի մը հարուստ անձանց կու գայ , ներ-
և ան ալ քիչ : Սակայն առաջիկայ ըր-
նոր տարւոյն համար Աւետարեւրի բա-
ժանորդաց թիւը աւելնալով 25 ի հա-
սաւ . թէ հարուստ , թէ արհեստա-
ւոր և թէ աղքատ մարդիկ անգամ
կարող եղան գրուելու : Կը յուսանք պա-
որ եկող տարիներուն մէջ աւելի պի-
տի ըլլան ուզողները կամ բաժանորդ-
ները . անանկ որ ձեր փափաքանայը որո-
պիտի հասնիք , որ է Աւետարեւրը ա-
մենուն ընդունելի և օգտակար ընելու
կրնաի՝ թէ միւս արդոյ խմբագիր-
ներն ալ յաջողէին ձեր բարի օրինա-
կին հետեւելով՝ ընդհանուր ազգաց
օգորովորդին դրականութիւնը և ճըշ-
մարիտ բարոյականութիւնը յառաջա-
նալուն համար՝ ի նպատտ նուիրել ի-
րենց լրագիրները ֆոթէի ֆոտալի ք :

Թօգաթ , Դեկ . 6 / 18 . 1868 :

Վեց ստորագրութիւնք :

ԶԻՒՆԻ ՊԱՏԱՌՆԵՐԸ

Երբ ձիւնի պատառները սև ասուղ
(չափայն) կամ մուշտակի (չափայն) վրայ
առնելով՝ մանրացուցով զննենք, կը
տեսնենք որ անոնք այլ և այլ և շատ
գեղեցիկ ձևեր ունին։ Աս ձևերէն
ոմանք վերի պատկերին մէջ նկարուած
են։ Զիւնի պատառներն անձրևի կա-
թիլներ են, որոնք օդին վերի մա-
սերուն մէջ ցուրտէն սառելով վար
կը թափին։ Երբ ջրոյ շատ մանր կա-
թիլներն այսպէս սառելով ձիւն կ'ը-
լան, անոնց ամէն մէկ մանր մասը
վեց կողմ և վեց անկիւն ունենալով
փեցանկէն հարստացող կոչուած ձևը
կ'առնէ։ Մէկէն մինչև երկու տաս-
ներորդ (0,1—0,2) մասնաչափ տրա-
մագիծ ունեցող այս հատուածակողմ
ները միանալով՝ ձեան մեծ կտորնե-
րը կը ձևացնեն, որոնք ծուէն ծուէն
ըլլալուն համար՝ պատառ կոչեցինք։
Երբ ցուրտը սասախի չէ, այս հատ-
ուածակողմներուն ձևը պակասաւոր
կ'ըլլայ։ անոնցմէ կազմուած ձեան
պատառներուն ձևն ալ կանոնաւոր
չըլլար։ Արշալի սասախի կ'ըլլայ ցուր-
տը, ձեան պատառներն ալ այնչափ
որոշ և կատարեալ կ'ըլլան։ Պատառ-
ներն, ինչպէս վերի պատկերին մէջ
կը տեսնուի, վեց ճաճանչ կամ շա-
ռաւիղ ունեցող ասաղի կը նմանին,
և շառաւիղները երեք երեք երկայ-
նաձև հատուածակողմներէ կազմուած
ըլլալով՝ իրենց կեդրոնին մէջ զիրար
խաչաձև կը կտրեն։ Մանր մանր ձեան
մասեր աս կտորներուն յարելով՝ ծու-
պակերպ (ասպիւն) երեւոյթ մը կու տան
անոնց։
Հով չեղած ժամանակ՝ ձեան պա-

տառներուն աստղաձև երեւոյթը շատ
կանոնաւոր է։ Բայց երբ հով կը փը-
չէ, ձիւնի պատառներն իրարու կը
դարնուին, ուստի և շառաւիղներուն
ծայրերը կը կտրտին կամ կը բթա-
նան, և կեդրոնը կը թանձրանայ,
ինչպէս որ վերի պատկերին մէջ աստ-
ղերէն ոմանց վրայ կը տեսնուի։ Զիւնի
այս աստղակերպ պատառներուն ա-
ռած ձևի զանազանութիւնը չափ և
սահման չունի, և անոնց մեծ մասը
շատ սքանչելի կերպով գեղեցիկ է։
Աստուած այսպէս ամէն բան գեղե-
ցիկ ըրած է։ Բոլոր տիեզերք լեցու-
ցած է գեղեցկութեամբ։ Թէպէտ,
ինչպէս ձիւնի պատառներուն՝ նոյն-
պէս ուրիշ շատ բաներու մէջ, առանց
անոր արարածները մանր դիտելու
և քննելու, անոնց գեղեցկութիւնը
չենք տեսներ։ Այսպէս նաև մեր կե-
նացը պատահմունքներուն մէջ Աստ-
ուած շատ անգամ մեղի հետ սիրով
և քաղցրութեամբ կը վարուի։ Բայց
մենք անոր սիրոյն և քաղցրութեանը
միտ չենք դնել, կամ զայն բնա-
լենք զգար։

ԽՍՅԸՐ ԱՄԻՒԼԻՐ

Հէփ եանդըլը մեղհէպլերին, կերէք
պօղոմք քիսթիանլըգ օլտուն, կերէք
փութիէրէսթիլիք, վերսիյի թալիմաթ
իւղրէ՝ ինսանլար քէօթիւ ամէլլէրի-
նի, եանի էթաիքլէրի ֆէնալըգլարը՝
ֆաղիլէթլէր եախօտ իւճրէթէ լայըգ
սայըլան խայըր ամէլլէր իլէ գարըլ-
լաշտըմալը տըրլար, չէօլլէ քի էյ-
լիքլէրի՝ քէօթիւլիւքլէրի իլէ պիր վէ-
զինտէ եախօտ տահա զիյատէ պու-

լունսունլար։ պէօլլէ օլտուղու հալ-
տէ, տէրլէր, Ալլահ պիր ատէմին ֆէ-
նա տմէլլէրինի աֆիլ էտիպ, ծնունլա
տօսթ կիպի պարըլըգ օլարադ՝ ճէն-
նէթին սասաթէթինի տալիս ծնա իհ-
սան էտէր։ Հինտտէ, Սիամնա վէ
Չինտէ տէրքեար օլան Պուտտա նամ
փութիէրէսթ մեղհէպլին թալիմաթը
պէօլլէ տիր։ Նաքին պու թալիմաթ
օլ մեղհէպլէ թապի օլանլարըն պիլէ
զամիրինի փէք աղ-րահաթ էթտիրէ-
պիլիլը։

Սիամնա չալըչան պիր Միսիօնար,
Պուտտա մեղհէպլինին պիր փութհա-
նէսինի կէզտիլլինտէ՝ օրատա պուլու-
նան 73 եաշընտա րայէթլի պիր փութ
փաիաղըլլա կէօրիւշտիլիւնիւ շու-
թարղլա նաղլ էտէր։ «Պու զաթ, քէն-
տի իգրարը իւղրէ, պիւթիւն էօմ-
րիւնիւ ֆաղիլէթ եախօտ իւճրէթէ
չայէսթէ տէնիլէն խայըր ամէլլէր իճ-
րա էթմէյէ սարֆի էթմիլ իտի։ Էվ-
լէնմիլ օլմատըղընտան տիւնեալի իշ-
լէրտէն վէ զայլէրտէն պէրի գալմըլ
օլտուղունու պէօլիւք սէվապ սոյա-
րադ, աղիղ պիր էօմիւր կէչիլմիլ
կիպի էօլիւնիւր իտի։ Պու թարղ ա-
մէլլէրտէն նէ խայըր կէօրմիւլ օլտու-
ղունու աննամագ իշիւն, ծնա ոօր-
տում քի էօլիւմ հադգընտա նէ՞ միւ-
լահաղաար, էպէտիլիք խուսուսուն-
տա տալիս նէ՞ ումուտու վար տըր-
խայըր ամէլլէրի տալի քէնտիլնէ պիր
թէսէլլի եա էյի պիր ումուտ վէրիլ-
լէր մի։ Պու սիւալլէրիմին հէփիլինէ
տէ «Պիլմէմ» տէն պաշգա պիր ճէ-
վապ վէրէմէտի։ Քէնտի գիւլմիւննէ՞
քիֆայէթ էտէնէք գատար սէվապլար
եախօտ իւճրէթէ լիյադաթ էտինմիլ
օլսայըրը, հէր հալտէ ճէննէթէ շա-
յէսթէ օլաճաղըրը։ Լաքին իւճրէթէ
չայէսթէ օլուպ օլմատըղը, եախօտ նէ
տէրէնէ շայէսթէ օլտուղու հադգընտա
շիւպհէտէ իտի։ Սօնումուղուն, եանի՝
ալիլէթիմիլին, տէտի, նասըլ օլաճաղը
պանա ֆաթմիլլէ, չօդ ԳԱՐԱՆԼԻԳ տըր։
Պու միւլահաղա պանա պէօլիւք էն-
տիլէ վէրիլ։ Իշթէ, Պուտտա մեղ-
հէպլինին հասսիլլէթի պուլուտու։ Էօ-
լիւմիւնէ եաղլաշտըղճա իմանը վէ
ումուտունտա զիյատէ գուլվէթ պու-
լան պիր սահիհ ֆրիսթիան՝ պու ա-
տամտան նէ՞ գատար ֆարգլը տըր։
Մէքըրիւր իհթիյար իլէ ֆրիստու է-
ֆէնտիմիլին իւղէրինէ սէօլլէշտիմ իտէ,
պունա տա գարըլըգ շու ճէվապը

վերտի . «Պէն» , տէտի , «պիւթիւն
էօմիւմիւ քէնտի մէզէպիմի էօյ-
քէնմէյէ սարֆ էթմիշիմ . պու փիւր ետ-
շլմիւս պաշգա մէզէպ էօյքէնմէմ» :

Պիւր պաշգա ինթիյար ատամ սէօհ-
պէթիմիլի տիգդաթլէ վէ թաճիւպ
էտէյօր կիւլի պիւր հիյէթլէ տիյնէր
իտի : խայրը ամէլլէր , քիմսէյի գուր-
թարամաղ . ինսան դրամը քէնտի ֆա-
ղիլէթլէրինտէն , սէվապարնտան ,
խայրը ամէլլէրինտէն պաշգա պիւր շէ-
յէ միւհթաճ տըր . ետլընըզ Յիսուս
Քրիստոսուն դանը ծնարը գուրթա-
րապիլիւր տէտիմ իտէ , ինթիյար զաթ
սօն տէրէճէ թաճիւպէ կիրիֆթար օ-
լուպ շաշըմըշ պիւր ասամին հիյէթի
վէ սէսիյէ տէտի . «Կէրչէ՞ք մի տիւր քի
պիլիմհէփ խայրը ամէլլէրիմիզ պիլի
գուրթարամաղ» : Սօնիւրա գալգըպ
եանըմտա օթուրտու , վէ սահիհէն ըի-
ճա էտէրէք սօրտու քի շիմիտի նէ
էթմէլի տիւր : Կիւնահքեարար իշիւն
էօլէն Քրիստոսուն հիքեայէսինի տիյ-
նէմէքտէ՝ պու ատամին վէ օրատա
հազըր պուլունանլարըն հիյէթի վէ
հալի՝ հադիգաթ կէօրիւլէճէք պիւր
սէյրան ըրը : Քրիստոսա ինանտըզ-
լարը հալտէ՝ հէփ կիւնահլարը մահվ
օլաճագ տըր տէտիլիմտէ , իշլէրինտէն
պիլիսի սօրտու . «Քրիստոս՝ պու դա-
տար վազըթտան պէրու իշլէտիլիմ
կիւնահլարըն ճէմիսինի մահվ էտիպ
ծնարըն ճէզապըն տալի տէֆ էտէպի
լիւր մի» : — Հայ , հայ , հէփիսինի տէ .
Յիսուս Քրիստոսուն դանը հէր կիւ-
նահտան փաք էտէր , տէտիմ : «Էյէր
պու սահիհ իտէ» , տէտի , «վէրտիլին
խապէր հադիգաթ պէօյիւք պիւր
Դի-ժիւ տիւր» :

Աւետարանի համար :

ԱՌ ԱՌԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐՍ

Աս տարւոյս սկիզբը կ'հարցունեմ
ձեզի , եղբայրներ և քոյրեր , ի՞նչպէս
կը լսէք Ստուծոյ խօսքը . քարոզները
կը հասկընա՞ք . օգտակար կ'ըլլայ ձե-
զի ան խօսքը :

Եթէ մէկը կ'ըսէ թէ , «Չէ , ես այս-
չափ ժամանակ ժողովարան կու գամ»
բան մը հասկցած չեմ» , շատ կը ցա-
ւիւմ քեզի համար բարեկամ . ըսել է
թէ ո՛չ հաւատք ունիս ոչ ալ սէր ,
կամ թէ որ ունիս՝ այնչափ քիչ են որ
միթարութիւն մը չես փայելիւր Աս-
տուծոյ խօսքէն : Կարելի է թէ ա-

սոր մէկ յանցանքը քարոզիչինն է որ
քեզի աղէկ չբացատրեց Տէրոջ խօս-
քերը : Բայց անոր աղէկ չքարոզելուն
մէկ պատճառը քու իրեն համար չա-
ղօթելդ չէ՞ մի : Կարելի է՝ եթէ քու
սրտիդ մէջ աղօթէիր Ստուծոյ քա-
րոզչիդ համար , անկիւն աւելի ի-
մաստութիւն պիտի գտնէր երկինքէն
քեզի աղէկ բացատրելու Ստուծոյ
խօսքը : Բայց երկրորդ՝ եթէ դուն
աղէկ ունկնդիր մը ըլլայիր՝ օգուտ
պիտի չքաղէիր : Թող ըլլայ թէ քա-
րոզչիդ պարզ կամ հաճելի կերպով
մը չիքարոզէր , թող ըլլայ թէ քա-
րոզութեանը մէջ շատ տեղ մտնէ
դաճ ըլլար , տակաւին բան մը պիտի
չիքաղէիր անկէ , եթէ դու չաղթեամք
և հեղութեամբ մտիկ ընէիր խօսքը :
Կարելի է թէ քու աղէկ մտիկ չընե-
լէդ եր որ քարոզն ալ աղէկ չհասկը-
ցար . գուցէ մարմնեղ միայն ներկայ
էր ժողովարանը , բայց միտքդ (որ տ-
մենէն պէտքի բանը ան է) ուրիշ տեղ
էր , ան ատենը ինչ օգուտ պիտի ըլ-
լար քու քարոզ լսելդ :

Կը վախճամ , որ դատաստանին օրը
մեր տգէտ սեպած և արհամարհած
շատ մարդիկներ մեզմէ աւելի սիրով
վառուած , մեզմէ աւելի ներողամիտ
ու քաղցր եղած , մեզմէ աւելի միտ-
թարութիւն վայելած պիտի ելլեն :
Եթէ անոնք մեզի չափ լսէին հաւատ-
քի վրայ , ո՞րչափ աւելի ջերմեանդ
հաւատացեալներ պիտի ըլլային . եթէ
մեզի չափ լսէին իրար սիրելու վրայ ,
կարելի է իրար իրենց գլխուն պէս
պիտի պատուէին . կամ եթէ այսչափ
լսէին Ստուծոյ արտածներուն ըրած
խոստմունքներուն վրայ , ամենէն եր-
ջանիկը պիտի սէպէին ինքզինքնին :
Ուրեմն եթէ ոմանք այսչափ հաւատ-
քի վրայ քարոզութիւններ լսելով տա-
կաւին թերահաւատ են , և իրար սի-
րելու վրայ այսչափ քարոզուելով տա-
կաւին կարծես թէ աւելի իրարու
յանցանքները բարակ քննել կը սոր-
վին , այսչափ միթարական խոսա-
մունք լսելով տակաւին արտած ու
վճատած են , Աւետարանը չէ ասոր
պատճառը : Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ
ի՞նչ է պատճառը . «Քանզի խօսքը
հաւատքով խառնուած չէր լսողնե-
րուն մէջ» : (Եբ . Դ . 2) :

Ատապազար

Ա . Հ . Ժ .

Աւետարանի համար :

ԴՈՐԾԻՈՎ ՅՈՒՅՈՒՐ

Միթէ Քրիստոսեայ մը կրնայ հա-
ւատացեալ ըսուիլ , մինչև որ իր հա-
ւատքը գործքով չցուցնէ : Առաք-
եալը կ'ըսէ . «Հաւատքը առանց
գործքերու մեռած է» : Եթէ մէկը
բանի մը փափաք ունի , իր այս փա-
փաքն ի՞նչպէս կրնայ յայտնել . ո՞ր
ապաքէն գործքով :

Ընթերցող , կը սիրե՞ս զՔրիստոս .
սէրդ գործքով ցուցուր . այսինքն
Քրիստոսի համար անձեռնաց առա-
տաձեռն եղիր՝ անոր գործին համա-
նպաստներ տալով : Կը սիրե՞ս եղբայրդ
կամ բարեկամը , և կը փափաքի՞ս որ
անոնք Քրիստոսի դառնան . այս սէրդ
և փափաքդ ալ գործքով ցուցուր
միշտ աշխատելով որ անոնց միտքերն
արթնցնես և զանոնք հաւատքի ա-
ռաջնորդես : Կը սիրե՞ս Հովիւդ . այս
սէրդ ալ գործքով ցուցուր՝ անոյ
դէմ ամբաստանութիւններ և զրպար-
տութիւններ չընելով , և մանաւանդ
ժողովուրդին բորոցական և հոգեւոր
օգտին համար անոր ըրած ջանքե-
րուն օգնական ըլլալով :

Ռոտտիոյ

Մ . Հ . Գ . Բ .

ՍԱՆՏՈՒՅ ԱՏԱԼԱՐԸՆ ՊԻՐ ՔԻԼԻՍԵՍԻ

Պունտան օթուզ սէնէ էվիլէ Սանտ-
ուիչ ատալարըն էն պէօյիւք լիմանը
օլան Հօնօլուլու շէհրինտէ պիւր ֆի-
լիսէ գուրուլտու : Օլ վազըթտան
պէրու պու ֆիլիսէտէ 2794 քիշի
վաֆթիզ օլմուշ վէ ֆիլիսէյէ աղա-
դապուլ օլունմուշ տուր . պաշգա ֆի-
լիսէյէրէ աղա օլան 1149 քիշի տա-
լի եինէ պու ֆիլիսէյէ գաթըմըշ-
լար տըր . շէյլէ քի պու ֆիլիսէյէ
հէփ աղալարընն սայրը շիմիլիտէ
3943 օլմուշ տուր : Պու օթուզ սէնէ
նին իշինտէ մէզքիւր ֆիլիսէ Պահը
Մուատթէլ տէնիղին ուղագ եէրէ
րինտէ Մարգիզ վէ Միքրօնէդի տէ-
նիլէն ատալարաքէնտի աղալարընտան
գարըլարը վէ շօմուգարըլլա պէրա-
պէր , 5 Միսիօնար կէօնտէրմիշ տիւր
իքի աղա տալի եինէ պու ֆիլիսէ
տէն Սանտուիչ ատալարըն պաշգա
թարաֆարընտա իքի ֆիլիսէյէ 20
պան օլմուշ տուր : Սանտուիչ ատա-
լարըն էհալիսի պուլնտան աղ փաղըթ
էվիլէ էն ֆէնա փութիլէրէսթիլիքտէ
պուլունուր ուտու . լաքին պիւր Մի-
սիօնարըն կիտիպ պուլնարըն իշինտէ
չալըլմարընտան՝ սալթ պիւր շէհրինտէ
Սլլահըն պէրէքէթիլէ պու էյլիլէ
հաարլ օլտու :

20ՃՈՒԳԼԱՐ ԻԶԻՒՆ

ՀԻՆՏԻՍԹՈՒՆԱՐ ՊԻՐ 20ՃՈՒԳ

Հինախոթանառ օրան փաղար կիւ- նիւ մէքթեպլերինաէն պիւրինին նա- զըրը՝ քէնտի մէքթեպ շայիրալերին- տէն պիւր քիւչիւք չօճուգ հաղգըն- տա շու նազլիյէթի էտէր :

Պիւր փաղար սաղահաար նաղըր կէօրալ քի , շայիրալեր տաղըրադ- տան սօնկրա՝ պիւր քիւչիւք օղլան չօ- ճուգ մէքթեպտէ դալմըշ րադ : Նա- զըր դանն էթաի քի չօճուգ էօյլէն եէմէյինի պէրապէր կէթիւրմիշ օլտու- դունտան մէքթեպտէ եէյէճէք տիւր . պու սէպէպտէն էվէ կիթմէտիյինին սէպէպինի սօրմաար : Լաքին աղշամ սէպէպտէն չօճուգլար կիթաիքտէն սօնկրա , եինէ օ չօճուգու եալընըղ մէքթեպտէ դալմըշ , վէ կէճէ օրա- տա եաթմաղա նիյէթի վար կիպի՝ էսպալընըն պաղլարընը չէօղալիյինիւ կէօրալի իսէ , թաճիւս էտէրէք օնու իւանընա վարըպ՝ Նի՛չիւն էվէ կիթմէ- յօրսուն տէյիւ սօրսուն : Չօճուգ պիւրտէն ճէվապ վէրմէք իսթէմէյիւ պիւր աղ- տիւչիւնտիւքտէն սօնկրա տէտի . “Է- վէ կիթմէք իսթէմէմ , չիւնքի էվտէ փէտէրիմ , վալիտէմ , գարտաշլարըմ վէ գըղ գարտաշլարըմ պանա դօր է- տէյօրլար քի քէնտի փութլարընա թաթիպըմ : Լաքին պէն կէօրիւյօրում քի , վէրաիյինիւ Սղիւ Քիթապտա փութլարա թաթիմադ եատագ օլմուշ տուր . Սլլա՛ն պիւրէ օ քիթապտա էմր էտէյօր քի քէնտինտէն պաշգա հիչ պիւր չէյէ թաթիմալըմ , օնտան գայ- րընընա սէճտէ , սուա վէ իսպտէթ էթմէյէլիմ : Պէն տաթի արթըղ փութ- լարա թաթիմաղա նիյէթ դօտում” : Նաղըր չօճուգուն պու ճէսարէթի նիյէթինէ թաճիւս էտիպ՝ օնու օլ կէճէ քէնտի էվինէ ալար , վէ էրթէ- սի կիւնիւ էրքէն օնուն աթալարընա կիպիպ՝ օնլարտան սէօղ ալար քի , պիւր տահա չօճուգա քէնտի ֆաթիլ- եաղարընըն փութլարընա թաթիմաղա դօր էթմէսինէր :

Պու քիւչիւք Հինալի չօճուգտան չօղ զիյատէ իհասնարա նայիլ օլմուշ Քրիթիւան չօճուգլար՝ օնտան նէ՛ պէօ- յիւք պիւր իպրէթ ալապիլիլիլէր : Պու՝ դաթէն փութլիլիլիլէթ աթալարտան տօղմուշ վէ օնլարըն իչինտէ պէօյիւ միւշ չօճուգ՝ եալընըղ պիւր սահիհ Սլ-

լահը կիւճէնտիւրմէտէն իսէ՛ աթալա- րընտան ալըրըպ հէր տիւնեալի րա- հաթիլըղ թէրք էթմէյի , հէր թէ- սէլիտէն քէնտի քէնտինի մահրում էթմէյի տահա էյի սայտը : Քրիթիւ- յանլըդտա տօղուպ թէրպիյէ օլան չօճուգլար տաթի Սլլահըն թէնաիհ- լերինէ իթաաթ էթմէյէ օլան պօրճ- լարընը՝ տիւնեանըն հէր րահաթը վէ դէվլինտէն էվիլէ սայմալը տէյիլիլէ՛ր մի :

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւետարեի համար :

ԽՍՐԵՐԳԷՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

ՔԻՐՈՏԻՍԹԱՆ

*Շարունակութիւն և վերջ :

Տեսանք ՏԳՏՏՈՒԹԻՒՆ ԻՐԵՆՅ՝ մայրենի լեզուն չեն գիտեր . կարգալ գրել գիտ- ցող գուցէ միայն Հաղթօ գիւղաքաղաքը դանուլ՝ ան ալ չեմ կարծեր թէ այնչափ գիտեն որ կարող ըլլան գիրք մը կամ լրագիր մը հասկնալ . անկէ ի դատ ընաւ չկայ Սըլլիւսի ու Ջըրըքի մէջ անանկ գիւղ մը ուր որ կարգալ ու գրել գիտցողներ դանուլն : Քրիթերը գրախոսութիւն չու- նին . անոնց ագիտութիւնը արդէն աճէն տեղ լսուած է . մեր խեղճ աղագայինները անոնց լեզուին մնացեր են . Հայերէն գիրք կամ լրագիր չեմ կարծեր թէ տեսնողներ մինչեւ անգամ կան , բայց ի Տէրտէրներուն ձեռքի մաշտոցներէն : Տէր- տէրներն անգամ բան չեն հասկնար եւ եկեղեցւոյ արաբօղութեանց վրայ ալ չի- տակ տեղեկութիւն չունին : Կըպատմուի թէ անգամ մը քահանայ մը տեղ մը պատարագ կ'ընէ եղեր , քանի որ Հայ Քրիթերը դուրսը կը խաղան . քանի մը անգամ կը խրկեն կը հարցնեն , “Տէրտէր , Հաղթօրը էվիւ” . ան ալ կը պատասխա- նէ եղեր . “Չէ” : Քիչ մը ետքը մէկը կ'ըլլայ տանիքին վրայ , ու Քրիթերէն լեզ- ուով կը պըռայ . Հա՛՝ ուսանայ հաղթօ , հա՛՝ ուսանայ հաղթօ , որ Եկէք հաղթօղութեան , եկէք հաղթօղութեան ըսել է : Քիւրաթիւսանի մէջ ասանկ աղօթք չատ անգամ լսուած է , Եա՛՝ հանաքութիւն , Եա՛՝ Քրիթապա իսլամ պըթի . Ով աղբորին տու- նը , դուն Քրիթատը փրկես . Եա՛՝ հանա- քութիւն , Եա՛՝ Քրիթապա պըթի . Ով աղ- արին տունը , դուն Քրիթատը պահես : (Աղբորին տունը վանքի մը անունն է :) Կեց , կեց՝ ԼԵ “աբ մէն” , ԼԵ “աբ Գուսէ մէն” , ԼԵ “աբ Գեղա մէն” , ԼԵ “աբ Ժննա մէն” , ԼԵ “աբ մալա մէն” , ԼԵ “աբ Կոստանա մէն” , ԼԵ “աբ

աբ Հայ . որ ըսել է . Կեց , կեցո իմ վրաս , իմ տղիւ վրան , իմ աղիկանս վրան , իմ կնկանս վրան , իմ տանս վը- րան , իմ կենդանիներուս վրան եւ բոլոր Հայոց վրայ : Քրաքառ աղօթքներուն մէջը՝ Կեցո բառը լսեր են . գիտեն որ ա- ղօթքի մէջ Կեցո մը կայ , բայց չեն գի- տեր ինչ ըսել է . կ'երեւի թէ՛ Կեցան , օրհնութիւն հասկցեր են , որ կ'ըսեն , Կեցո իմ վրաս , եւ այլն : Աղագութեան վրայ բան չեն գիտեր . շատերէն հարցու- ցինք . Ջեր աղգին Նահապետը ո՛վ է . կ'ըսեն . Մենք մեր տէտէներուն անուն- ները մոռցեր ենք , Նահապետինը ինտո՞ր պիտի գիտնանք : Աս խեղճերը դուրսերն ալ չեն կրնար երթալ որ բան լսեն ու սորվին :

Տեսանք ՎԱՏԱՌՈՂ ԶՈՒԹԻՒՆ : Շատերը կը կարծեն թէ սա մեր աղագայինը Քրիթերուն պէս առողջ եւ ուժով մարդիկ են . բայց սխալ է : Սըլլիւսի ու դաշտին օդը աղէկ չէ , ու մարդիկը ընդհանրապէս նիհար ու դեղնած են : Մեր հոն եղած ատեն- ները շատ հիւանդութիւն կար , ինչ հիւ- անդութիւն էր չեմ գիտեր : Շատ կ'ու- ղէինք որ աս հիւանդութեան ինչ ըլլալը հասկնանք . անոր համար շատ հիւանդ- ներու քով գացինք ու հետեւին խօսե- ցանք . եւ աղքատութեան ինչ սոսկալի անէճը ըլլալը աս հիւանդները գիտած ատենս տեսայ : Մեր տեսած հիւանդնե- րը ընդհանրապէս կամ տակերնին եւ կամ վրանին միայն կարպիտ մը ունէին : Աս խեղճութեանը մէջ ո՛չ գեղ մը ու ոչ մը- խիթարութիւն մը ունէին . Բօիլի ինչ է չեն գիտեր : Սախա խառտ սոսկալի տե- սարան էր ինծի . մանուսանք երբոր կը գիտէի ատ վիճակին մէջ իրենց Քրիթերէն խօսիլը : Հայր , “Եթէ մեր քաղցը բառերը չէին յիշուիր . վերջին մնաք բարեաւը մեր մայրենի լեզուովը չէր , ու մեր հայ- րերուն պաշտած Աստուծո՞ւ անունը ան- գամ մեր լեզուովը չէին տաք . հիւանդ- ներուն քով դանուած ատենս միշտ աչ- քերս արցունքով լեցուած էին : Աս խօս- քերս լսող սիրելի ընթերցող , դուն ալ քու թշուառ աղագայինոց վրայ դնէ ար- ցունք մը թափէ : Թէեւ մինչեւ այսօր լալէն ի դատ ուրիշ բան մը ըրած չու- նինք , բայց ինչ ընենք՝ Նախախնամու- թենէն մեզի ալ աս ըսածինը ելած է . փա՛ռք իրեն :

Աս նեղութիւններէն եւ ագիտութիւն- ներէն հետեւած է վատութիւն եւ ծու- լութիւն : Գուցէ մէկը հարցնէ . Թէ որ ըսածսուգ չափ հարստահարուած են , ինչո՞ւ . Կառաւարութեան չեն բողբոքեր : Հաւատա- ցեք ինծի որ չեն գիտեր թէ իրենց վիճակէն տարբեր վիճակ կրնայ ըլլալ . կըկարծեն որ աշխարհիս սիրիլէն մինչեւ վերջը հարկ է

*Տես Աւետ . 1869 . թիւ 4 :

որ իրենք աս նեղութիւնները կրենսւ Կառաւ-
վարութեան օրէնքները չեն զիտեր . մե-
զի տրուած արտօնութիւնները չեն զի-
տեր՝ որ փնտռեն . թէ որ դիտման ալ ,
իրենց մեծ դժուարութիւն մըն է լեզու
չըզլանալը : Ա՛լսէին թէ Տիրամանակեր-
տու Ասլին հոն դօրք խրկեր է որ Ռէշ-
քօթանցիները դապէ . բայց խեղճ Հայերը
ատոր արժէքը չէին հասկնար . կը սեպէին
թէ իրենց մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
թէ որ իրենց երկիրը դօրք դառնուի :
Մենք՝ քանի որ հոն դաջած չէինք , կը
խորհէինք թէ աս խեղճերուն ի՞նչ կըր-
նանք ընել : Ստոնց կըթուրթիւն պէտք է ,
նոյնը պէտք է մեզի ալ . ատոնք աղքատ
են , մենք ալ . ատոնք տղէտ են , մենք
ալ . թէեւ մենք անոնց կրած հարստա-
հարութիւնները չենք կրեր : Բայց երբոր
դաջինք , իրենց խեղճութիւնները տե-
սանք , հասկցանք որ շատ մեծ օգնու-
թիւններ կրնանք ընել անոնց : Թէ որ
մենք աղքատ ենք եւ ստակ չենք կրնար
տալ , կամ բաւական դիտութիւն չունինք
որ իրենց տանք , եւ կարողութիւն չու-
նինք որ մեծամեծ դպրոցներ բանանք ի-
րենց հանգստութեան աղբիւրներ ըլլա-
լու , ուրեմն ի՞նչ կրնանք ընել . կրնանք
քանի մը կարգալ գրել գիտցող բարե-
պաշտ մարդիկ գտնալ , խրկել հոն որ եր-
թան անոնց հառարակ կարգալ սորվեցը-
նեն , եւ Սուրբ Աւետարանը կարգան ա-
նոնց , ու ըսեն . Մի վախճաք , Տէրը կը
տիրէ , ու թէ աս ցաւոց ճորէն ան-
դին կայ մէկ հանգստութեան եւ երջան-
կութեան աշխարհ մը՝ որ բոլոր Քրիստո-
սի ապաւինող խեղճերը՝ հոն հանգիստ
պիտի վայելն , եւ թէ հոն բնաւ նեղու-
թիւն եւ ցաւ չի գտնուիր : Երթան Սուրբ
Աւետարանին եւ Աստուծոյ Հոգիին տը-
ւած միտիթարութիւններուն վրայ տեղե-
կութիւն տան անոնց , որ ան խեղճերն ալ
զանկկա փնտռեն դո՛ւնան , ու անոնց
բոլոր դառնութիւնները մեղմանան :

Արհաւատամ ու աղէկ զիտեմ՝ որ թէ
որ յիշեալ խեղճերը Աւետարանին ու Աս-
տուծոյ Հոգիին տուած միտիթարութիւն-
ները ունենան , շատ հանգիստ պիտի ըլ-
լան իրենց աս թշուառ վիճակներուն մէ-
ջը : Մեր ատոնց վիճակին վրայ անտար-
բեր ու անդուլթ մնալը մեծ տմարդկու-
թիւն եւ չքրիստոնէութիւն է : Ուրեմն խըր-
կենք Աւետարանը անոնց , ան լոյսը որ
ամեն խաւար կրնայ փարատել : Թէ որ մէ-
կը կ'ուզէ հասկնալ թէ աս ի՞նչ հրաշալիք
է որ ատոնք մինչեւ այսօր իրենց աղքու-
թիւնը եւ կրօնքը պահեր են ըստ մեծի
մասին , թէպէտ շատերը քրթացեր են
ու կը քրթանան , կ'ըսեմ . Ստիկա մեր
նախնեաց Աւետարանը սիրելին է : Մեր
նախնիք այնչափ շատ կը սիրէին Աւետա-

րանը ու անանկ յարգանքը կը խօսէին ա-
նոր վրայ՝ որ անոնց սէրը իրենց սերունդին
ոսկորներուն թափանցեր է : շիմախուան
խեղճերուն ալ աս աղիտութեանը մէջ՝
Աւետարան բառը շատ յարգ ունի մէջեր-
նին : Քանի որ Աւետարանը մինչեւ այ-
սօր զիրենք պահեր է , միայն նոյն Աւե-
տարանին դիտութիւնը կրնայ զիրենք
վերականգնել : Միայն Աւետարանը կըր-
նայ զիրենք աս նեղութիւններէն ազա-
տել . անոր դիտութիւնը կրնայ հոգեւոր
եւ միանգամայն մարմնաւոր օրհնութիւն-
ներ ալ վայելել տալ անոնց :

Խարրերդ , 25 Դեկտ . 1868 :

Գ . Մ . Շմաւոնեան :

ՄՓԱՆԵՍ

Պիր ինկիլիզլի Խահուտի Կաղըն-
լարտա ճէնէրալ Ռիմէ Կաղըլ օն-
տան տիլէր քի Սփանեատա պաշդա
մեղհէպլէրտէն օլանլարա վերիլտի
կիպլի Խահուտիլէրէ տախի մեղհէպ
սէրպէսթիլէթի վերիլտին : Խահուտի
մեղըիւր ճէնէրալտան շու ճէվապը ա-
լըր . Միւսկադաթ հիւրիւմէթ Սփան-
եատա Խահուտիլէրին սիւրկիւն օլմա-
սը հազգընտա 13ինճի տէհրտէ վերի-
լէն Ֆերմանը պաթթալ էթմիլ տիր ,
վէ պուստան պէօյլէ Քրիսթիանլար կի-
պլի Խահուտիլէր տախի Սփանեատա
մեղհէպ խուսուսուստա հէր վէճիլ
սէրպէսթ տիրլէր :

Պուստան ադտէմ Աւետարեւրին պի-
րինտէ զիքը օլտունտու քի , Սփան-
եատա անճադ օն դարըտան պիրի օ-
դումադ պիրիլ : Իշիթալիմիդէ կէօ-
րէ՝ Կաղընլարտա Սփանեօլ դարըլա-
րընտան չօղլարը Մուսկադաթ Հիւ-
րիւմէթէ արղուհալ վերմիլլէր տիր
քի . Սփանեատա մեղհէպ սէրպէսթ
լիլի օլմասըն : Պուստան պու մաթ-
լուպու հէր հալտէ պէօյլէ ճահիլ վէ
պաթըլ դարըլ օլտուղլարընտան նէ-
շաթ էթմիլ տիր : Լաքին պիր թա-
դըմ դատընլար տա պուլսնմաշտուր
քի , Էվլէրիլէրին վերտիլի արղուհա-
լին զըտտը օլարադ մեղըիւր Հիւրիւ-
մէթէ պաշդա պիր արղուհալ սունուպ
մեղհէպ սէրպէսթիլէթիլին ումումէն
հէփիսինէ իհսան օլունմասըն տիրէ-
միլլէր : Հաթթա Փափաղլարտան տա-
խի պաղըլարը՝ սէրպէսթ էֆըրա
սահապ օլուպ , Մատրիտտէ մէճլա
էթմիլլէր քի . պիր Եօլ ուլա Սփան-
եա Քիլիսէսինի Փափանըն հիւրմիւն-
տէն այըրըպ՝ աղատ պիր քիլիսէ էթ-

սինլէր : Պու ճիւմէ իլէ հալա Փա-
փաղլարըն չօղու պիւթիւն դուվլէթ
լէրիլլէ չալըշմադտա տրրլար քի միլ-
լէթին սէրպէսթիլէթէ օլան իլէրլէմէ
սինէ մանի օլտունլար :

ՓՕԼԻԹԻԳԱՅԱ ՏԱՅԻՐ
ՀԱՎԱՏՈՒՄԷՐ

Յունվար 22 Բուսի , վէ Փետր . 5 Աւաթրանկա 1869 :

Ս Թ Ա Մ Պ Օ Լ

ԵՌՆԱՆ ՏԵՎԼԵԹԻ ԳՕՆՓԵՐԱՆՈՐՆ ԴԱ-
րարարընը դապուլ էտիպ էթմէյէ-
ճէյի հազգընտա հէնուղ ճէվապ վէր-
մէմիլ տիր , Լաքին դապուլ էտէճէթ
տիր տէյիւ ալէսսէվիլէ մէմուլ օլու-
նուր : Աթինատան ալընան մէթթուպ
լէրին սէօղիւնէ պադարադ՝ Էհալի
պաղըլշարադ մեղըիւր դարարարըն
դապուլ օլունմամասընը մաթլուպ էթ-
մէքտէ իմիլ , Լաքին միլլէթին աղըլ-
լը դըմմը՝ Եունան ՏԵՎԼԵԹԻՆԻՆ Կիրիտ
իսթիլալը հազգընտա թուրքուղու
Եօլ Էվրօփա Էհալիսինին Էֆըրա-
րընա մադալու կէօրիւմէմիլ օլտու-
ղունու աննայըպ , կէօրիւյօր քի , օլ
Էֆըրաւա րայէթ էթմէք ճայիլ տիր :
Էվրօփա միլլէթլէրի Եունանիսթանա
տօսթ օլուպ օնուն խայրընը արղուլէր
խէ տէ , խօշ կէօրէմեղլէր քի Եունան
միլլէթի քէնտի դօնշուսու օլան պիր
մէմէքէթտէ իսթիլալ չըգարըպ ,
Կախտ պօրպալըպ դադըշանլարա
Կարտըմ էտէրէք՝ քէնտի մէմէքէթի-
նի պէօյլէթմէյէ չալըշտըն : Ալէսսէվիլէ
էօյլէ դանն օլունուր քի պաշլըմ
Ռուսիա ՏԵՎԼԵԹԻ Եունանլըլարըն հա-
րէքէթինէ Կարտըմ էթմէյէ հազըր
տըր : Լաքին Ռուսիանըն փօլիթի-
դատընա էյի աշնա օլանլարըն զիւիւ-
միւնճէ՝ օլ ՏԵՎԼԵԹ տախի , Եունանլը-
լարա մեղհէպտալ օլտուղունտան օն-
լարա զայէթ տօսթ իտէ տէ , Եունանիս-
թանըն շիմալիքի սրնօրլարընտան տը-
շարը չըգըպ պէօյլէմէսինի իսթմէպ :
Եունան ՏԵՎԼԵԹԻ Իլիւն էն տօղրու
վէ էմին փօլիթիդա շու տուր քի , Է-
հալիսին թէրպիլէսինէ , զրաաթա վէ
թիճարէթէ տէվլամ էտէրէք՝ շիմալի Է-
լինտէ պուլունան թօփրաղը չէնլէթ-
մէյէ դայրէթ էթմին , վէ հալա վու-
գու պուլան հայտուղըղլարը մէն է-
տիպ , սուլս վէ հազգանիլէթլէ թէ-
պաատընը մաթլու էթմէյէ չալըշտըն :
Էլիստէ պուլունան ուֆադ մէմէքէթի

խտարէ էթմէյէ գուտրէթի օլտուղու նու պու վէճհէ կէօթէրիսէ , իգթիղա էթտիյի հալտէ՝ նիգամ իւզրէ զիյատէ եէր տախի գաղանմաղա գաւտիր օլապիլիւր :

Էվրօփա Տէվլէթլէրի Թուրքիանըն տախի տօթու տուրլար : Պուսնար տան փարիս ահանամէսինի իմըլաւ յանըար՝ օ ահանամէ իլէ Օսմանլը Տէվլէթլինին սընօրլարընը օլտուղու կիպի սաղլամաղա մէճպուր օլտուղլարըն տան , մէմլէթլին պիր գըրամընը զօրաքի աջըրմաղա օլան հարաքէթլէրէ եարարմ էտէմէտիքտէն մատէ , օ թարղ հարէքէթլէրէ բաղի տախի օլամաղլար : Պու Տէվլէթլէր Օսմանլը Տէվլէթլինին վէ հէփ Թուրքիա է հալիսինին իլէրլէմէսինի իսթէրլէր , վէ միւնքիւն օլան եարարմը էթմէյէ հաղըր տըրլար քի Տէվլէթլը Ալիյէ հէփ թէպաալարընը հուգուգճա միւսապի թուլմաղա էթտիյի վատը իճրա էթմին : Նիճէ քի Եունանլըլար իչիւն էն տօղրու վօլիթիգա՝ սուլս վէ հաղգանիյէթ իւզրէ մէմլէթլէրլինի իլէրլէթմէյէ չալըշմաղ տըր , էօյլէ տէ Թուրքիասա պուլու նան հէփ միլլէթլէրին տօղրու փօլի թիղաաը պու տուր քի , չիմտիտէն նայիլ օլտուղլարը իմթիյաղլարը նիլգամ վէ սատաղաթ իւզրէ գուլլան սընլար : Պէօյլէ տավրանսըղլարը հալտէ՝ քէնտիլէրինի տահա պէօյիւք իմթիյաղլարա չայէսթէ կէօթէրիպ , չիւպհէսիղ օլ իմթիյաղլարա մալէք օլտաղլար տըր :

— Էվանթ Հէրալըն վէրտիյի հաւատիսէ նաղարէն՝ Եունան Տէվլէթի փարիղ Գօնֆէրանսընը գարարլարընը գապուլ էթմէտիյի հալտէ Տէվլէթի Ալիյէյէ նէ եօլ թուլմաղա ճայիղ օլաճաղը հաղգընտա Օսմանլը Վիւքեալաաը պիր էֆքեարտա տէյիլ տիր : Սատրաղամ հաղըթլէրիյէ Վիւքեալաաան պաղըլարը շու էֆքեարտա տըրլար քի , եաղընլարտա քէնտիլէրին իլան էյլէտիյի գարարլար իւզրէ Եունան Տէվլէթիլլէ օլան մուամէլէտէ գավիէն տէվամ էթմէքտէն պաշգա պիր շէյ էթմէսինլէր . պաշգալարըն էֆքեարը տախի շու տուր քի , Եունան Տէվլէթլինին Գօնֆէրանսընը գարարլարընը գապուլ էթմէտիյի պէյան գըլընտըղը կիպի՝ ճէնք իլան օլունսուն :

— Տէնիր քի Մըսըր Խըսիլի , Օս

մանլը իլէ Եունան Տէվլէթի աբասըն տա ճէնք վուգու պուլըրտա , գըրգէլլի պին աաքէրլէ պէշ ճէնք կէմիսի Տէվլէթի Ալիյէյէ եարարմ իչիւն վէրմէյէ հաղըր պուլունտուղունու պիլտիրմիշ տիր :

— Էվանթ Հէրալըն հաւատիսինէ նաղարէն՝ Ղուրանըն Միւսլիմանլար իչիւն ֆարղ օլան գանունլարընը թիւրքճէյէ թէրճիւմէ էթմէյէ թային գըլընան իւլէմա գօմիտիօնու , պու թէրճիւմէյի թէքմիլ էթմիշ կիպի տիր , վէ Շուրայի Տէվլէթտէն թէֆթիլ վէ գապուլ օլունտուգտան սօնիլրա՝ Գաւունանամէ իսթիլլէ պասըլըպ տաղըլաճաղ տըր :

Սլմանիօլ շէհրիյէ ճիվարլարընտան իպարէթ եէնի իհտաս օլունան Վիլայէթ՝ ալթը Սանճաղա թաղսիմ օլունուպ , քեամիլէն չիմտիքի Զապլիյէ Միւշիրի Հիւսնի փաշանըն իտարէսի թահթընտա պուլունաճաղ տըր : Իւք Սանճաղ Սուլթան Ահմէտ իլէ էթրաֆընտա օլան մահալլէրտէն իպարէթ օլունաղ . Իքլինճիսի՝ Էյուպ իլէ ճիվարլարընտան . Իւչիւնճիսիւ՝ Պէյօղլու , Գալաթա , Հասքէօյ վէ Սընալուտ քէօյիւնէտէք օլան Պօլաղ իչի քէօյլէրինտէն . Տէօրաիւնճիւսիւ՝ Սընավութ քէօյիւնտէն Պէյիւքտէրլէյտէք օլան սայիր Պօլաղ իչի քէօյլէրինտէն . Պէչինճիսի՝ Պէյիւք տէրէ իլէ ճնտան եօղարը օլան քէօյլէրտէն . Ալթընճըսը՝ Խսկիւտար իլէ Պօլաղ իչիլին Սնտաօլու գըլըսընտա պուլունան հէփ քէօյլէրտէն վէ Ատալարտան : Պու Սանճաղլարըն հէր պիրիսի պիրէր Գայմաղամ վէ պիրըր Մէհլիս իտալէսի թահթընտա պուլունաճաղ տըր :

— Էվանթ Հէրալըն վէրտիյի հաւատիսէ նաղարէն՝ Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին իչինտէ քէնտի փաթրիքլէրի հաղգընտա եաղընլարտա վուգու պուլան մարաղա թէսիլլէ օլունմուշ տուր : Կէչէն հաթթա տէօրթ Եպիսկոպոս Սատրաղամ Հաղըթլէրի նէ կիտիպ պէյան էթմիշլէր քի փաթրիյին իսթիֆա էթմէսի միլլէթլին էքսէրիյէթլինտէն մաթլուպ օլունմաղտա տըր : Սատրաղամ Հաղըթլէրի տախի ճնլարը տիյնէտիքտէն սօնիլրա՝ պու մատտէնին թէսիլլէ օլունմաղընը պու կիւնլէրտէ իհտաս օլունան Միւսլիմէթլի մէճլիսին իչիլին իհալէ էթմիշ : Պունուն իւզէրինէ մէքքիւր

մէճլիստէ պու մէսէլէ հաղգընտա ուղունճա տիւշիւնիւլաիւքտէն սօնիլրա , Պօղոս փաթրիյին իսթիֆաաը գապուլ օլունսուն տէյիլ գարար վէրիլմիշ : Եէնի փաթրիք նասպ օլանատէք իւկիւտար վայիլի Արիտապէս Եպիսկոպոս վէքեալէթէն փաթրիքլէք մէմուրիյէթլինի իճրա էթմէյէ տալլէթ օլունմուշ տուր : Միւսլիմէթլի մէճլիստէն Պօղոս փաթրիյին թարաֆիլիլլէրի օլան պէշ զաթ տախի իսթիֆալարընը վէրմիշլէր :

— Էնկիւրիյէ հաղըն օլան Սլմանիօս նամ քէօյտէն պընան պիր մէքթուպա նաղարէն՝ Եաղընլարտա օրտաքի փրօթսլմանթլարտան պիրինին էօլիւսիւնտէ՝ մէրհումուն խըսըմլարը վէ պաշգա Լուսաւորչական Էրմէնիլէր պու վաղաաը քէնտիլլէրինէ պիր ֆուրաթ սայըպ , փրօթսլմանլարա գարըր խուսուլմէթլէրինի իճրա էտէրլէր , Նիճէ քի կէչէն սէնէլլէրտէ պաշգա եէրլէրտէ տախի փրօթսլմանթլարըն ճէնաղէլլէրի սէպէպիլլէ պու թարղ հարաքէթլէրին էմալի չօգ տէֆա կէօրիւմիւշ տիր : Մէքքիւր գարտաշ չօգտան պէրու տիւշար օլտուղու կէօյիւս իլլէթլինտէն էօլմիւշ տիր : Հասթա էօլիւմիւնտէն տէօրթ կիւն էվիլէ՝ հէքիլիլլէ պիր աղ աշնա օլան փրօթսլմանթ վաղճընըն թէրթիպիլլէ ինկիլիթ թուղու ալըր , վէ ֆայտասընը տախի կէօրիւր : Ելաճը ալտըղը կիւն ճնուն պիր գարտաշը օրտա հաղըր պուլունուպ , իլաճըն թէէսիր էթմիլլինէ տախի վուգուֆ օլուր : Ֆապաթ հասթա տէօրթ կիւնտէն սօնիլրա էօլիւլիւնտէ՝ էթրաֆը վէ խըսըմլարը , վաղճը ճնու մախսուս վէհիրլէտի տէյէրէք , քէօյիւն Միւսլիլլինէ չիքեայէթ էտէրլէր : Միւսլուր էմր էտէր քի էօլիւ թէֆթիլլէ օլունսուն , լսքին էօլէնին վէհիրլէնմիշ օլմաղընա ապա իսպաթ կէօրմէտիյին տէն՝ կէօմիւլմէք իչիւն ճէնաղէնին փրօթսլմանթլարա թէսիլլէ օլունմաղընը էմր էտէր : Լուսաւորչական Էրմէնիլէր պունա բաղի օլմայըպ քէմիլիլլէ Էնկիւրիւ փաշասընա պիտիլլէր , փաշա տախի պու քէմիլիլլէ թին թէֆթիլլէ իչիւն թարաֆընտան պիր ուսթա հէքիլ կէօնտէրիլ : Պու Իքլինճի քէշֆտէն տախի էօլէնին գէհիրլէնմիշ օլմաղըր աշիքեար կէօրիւնիւր , վէ էօլիւ Յիլին կէօմիւլմէմիշ գալարգտան սօնիլրա փրօթսլմ

Թանթըրաթ թէպիմ օլունուր քի քէն-
տի պիլնէրի իւզրէ կէօմսիւնէր :
Մէլթուպուն շահապէթի իւզրէ՝ Լու-
սաւորչախան Էրմէնիլէրտէն պիր գաշ
հիւզ քիշի գատար ճէնաղէ ալայըն-
տա հաղըր պուլունուր, վէրիլէն վա-
ղը տիյնէտիլէր , շէօյլէ քի փրօթիս-
թանթըրդ նէ օլտուղունու պիլմէյէն
չօղ քիմնէլէր տախի պու վէսիլէ իլէ
ինճիլի մէզէպիլն պաղը ելլէմ Թա-
լիսմաթըրնա տշնա օլմուշլար , վէլ
հասըլ նէթիճէսի շու օլմուշ տուր քի
քէօյիւն իշինտէ փրօթիսթանթըրն
ասէթ իւզրէ իճրա էթտիյի իպատէ-
թէ կէլնէլէրին սայըր օլ վազապտան
սօնկրա էքսիլմէտիքտէն մատէ տահա
ղիյատէ արթմիշ տըր :

ԷՎՐՕՓԱ

Էվրօփա գաղէթալարընն վէրտիյի
խապէրէ նաղարէն՝ Իմիէրաթօր Նա-
փօլէօն քէնաի ելիլէ Եունան Գրալը-
նա պիր մէքթուպ հաղըպ , Եունան
Տէվլէթինէ նասիհաթ վէրիլ իմիշ քի,
փօլիթիգասը միւսաաաաէլի վէ սուլ-
հու պօղմամադ նիյէթիլէ օլտուն :
Տէնիլ քի Բուսիա Տէվլէթի տախի
պէօյլէ նասիհաթ վէրմիշ տիր : Եօ-
գարտա գիւքր օլունաուղու իւզրէ՝
Էվրօփաաա ումումէն էօյլէ մէմուլ օ-
լունուր քի , Եունան Տէվլէթի քէն-
աիլնէ հէր Թարափտան վէրիլէն պու
նասիհաթը գապուլ էտէճէք իտէ տէ ,
պունու էթմէղալէն շիմտիքի Եունան
Վիւքեալաը իթիփա էտէճէք , վէ
օնկարըն հէրինէ պաշգա Վիւքեալա
նասալ օլունաաաադ տըր : Գօնփէրան-
ալն քէտա էթտիյի փօլիթիգա շիմ-
աիքի Վիւքեալանըն Թէրթիպի իւզ-
րէ օլտուղունաաա , Եանղըրմիշ օլտուգ-
լարընը իգրար էթմէք՝ պունկար իշիւն
կիւճ պիր մատտէ տիր :

— Պիր Ամերիգալը իլէ պիր գաշ Ջին-
լի միւթէպէր քիմնէլէրին՝ Էլիլիք մէ-
մուրիյէթիլէ ՋինտէնՄիւճթէմապը Ա-
մերիգայա վէ Էվրօփա Տէվլէթլէրինէ
կէօնաէրիլմիշ օլտուղու , վէ պունկա-
լըն իլք էվլէլ Միւճթէմապը Ամերի-
գատա իշլէրինի Թէքմիլ էթտիքտէն
սօնկրա ինկիլթէրապա կիթմիշ օլ-
տուղլարը՝ պունտան աղտէմ Աւտա-
բէրտէ գիւքր օլունաաա : Պու Էլիլէր
ինկիլթէրաաա տախի մէմուրիյէթլէ-
րինին իճրաաընը էտիպ շիմտի փարիզ
կէլմիշլէր տիր : Ինկիլիզ գաղէթալա-
րընն վէրտիլի հալաաիտէ նաղարէն՝

պու Էլիլէր իլէ ինկիլիզ Տէվլէթի
պէյնիտէ շու մուգալէլէլէրէ գարար
վէրիլմիշ, Եանի՝ Պունտան պէօյլէ պիր
ինկիլիզլի իլէ պիր Ջինլի պէյնիտէ
մաարաղա զուհուր էտէրաէ , պունու-
թէթիլի վէ թէսլիէսինէ տէյիլ
շիմտիյէտէք օլտուղու կիպի Ջին է-
յալէթլէրին հիւքիւմէթի, իլլա ասըլ
փէքիլնաէքի պէօյիւք վէ պաշ հիւ-
քիւմէթ հուզըրունտա պաղըլաաադ
տըր : Քէզալիք ինկիլթէրանըն ճէնք
կէմիլէրինին Գօմմաաաալարընա Թէն-
պիհ օլունաաադ տըր քի , քէնաի Տէվ-
լէթլէրինէ տանըլմադաղըն հաղըլա-
լը օլան հիշ պիր մատտէյի քէնաի
պաշլարընա զօր իլէ Ջին հիւքիւմէ-
թինէ գապուլ վէ իճրա էթտիլմէյէ-
ճէքլէր տիր : Էօյլէ մէմուլ օլունուր
քի , պու մուգալէլէլէր իլէ մէքիւր
իքի միլլէթին պիր պիրլէրիլէ օլան
պաղաաղ պունտան պէօյլէ տահա զի-
յատէ տօսթիտէն օլաաադ տըր :

— Սփանեատան կէլէն խապէրլէրէ
նաղարէն՝ պու մէմէքէթտէ Եէնիտէն
գարըլըղըլար զուհուր էթմիշ տիր :
Մուվաղգաթ հիւքիւմէթ էմի էթմիշ
իտի քի Գիլիտէլէրին վէ Մանաթըր-
լարըն քիթապիլանէլէրի վէ պաշգա
ղըլմէթլի էշտաղըր միլլէթին մալի
սայըլըպ , հէր մահալին հիւքիւմէթի
Թարափրտան միլիյէ ալընալն : Պուր-
կօս շէհրին Գայմաղամը պու էմիլ իճ-
լա էթմէք իշիւն քիլիտէյէ կիթաի-
յինտէ , պիր փալաղըն Էլիլէ վուրու-
լուպ էօլիւր : Պունուլն իւզէրինէ շէհ-
րին փալաղլարընտան չօղլարը մահ-
պուս օլունուրլար : Մատրիտ Էհալի-
սինտէն տախի հալը քիմնէլէր փալա-
Էլիլիլինին գօնաղը Էօնիւնէ Թօիլա-
նըպ , արմաղընը (գօնաղըն գալուսու-
նուն իւսթիւնտէ օլան նիշանը) աշաղա
ալըրլար վէ հաղաղըր , հէմ Էլիլի-
նին Սփանեատան կիթմէսինի մաթ-
լուպ էտէլէր : Էճնէպի Տէվլէթլէրին
Մատրիտաէ օթուրան Էլիլիլէրի՝ փա-
լա Էլիլիլինէ օլան պու հաղարէթ-
տէն տօլայը փրօթիսթօ էթմիշլէր :
Մուվաղգաթ Հիւքիւմէթ տախի է-
հալ ինին պու հարաքէթի իշիւն Թէէս-
սիւֆ էթտիլինի պէյան էթտիլքտէն
սօնկրա , պիր իլան չըղարըպ Էհալիյէ
նասիհաթ վէրմիշ քի , խաղըն փա-
լաղլարա գարըլ օլան գըղըլըղըն-
տան իլէրի կէլէն պու Թարղ հարէ-
քէթլէրտէն սաղընսընլար :

— Շիմտի Մատրիտաէ փրօթիսթանթի
մէզհէպի իւզրէ իպատէթ աշիքէա
իճրա օլունուր : Ճէնէրալ Բրիմ՝ աօ-
նութըլարընտան պիրինտէ տէմիշ տի-
քի , մէզհէպ սէրպէսթիլէթի Սփանեա-
տա իճրա օլունաաա վէ պիլթմիշ պիլ-
քէյփիլէթ տիր . պաշգա մէսէլէլէր
ումումի Միլլէթ մէճիլիտէն աղը էթ-
մէք փարղ տըր . լաքին պու մատ-
տէնին մէզքիւր մէճիլտէն աղը օլուն-
մատընա հաճէթ Եօղ տուր :

— Իշիթտիլիմիզէ կէօրէ՝ Պրանտա
Տէվլէթի պէյան էթմիշ տիր քի աա-
քէրինի Բօմաաաա չըղարմաղա արղա-
սու վար աղը , լաքին օլաաա փա-
լայա գարըլ օլան խաաաաէթ Պրան-
սըղլարըն կէրի շէքիլմէսինէ մանի օլ-
մաղաա տըր :

ԻԼԱՆ

ԱՒԵՏԱՐԵՐ հէր հափթա պաղը-
լըր . Եանի՝ 4 հափթաաա պիր 8 աա-
հիփէտէն իպարէթ պիր Թէքմիլ վա-
րաղա , 3 հափթա տախի հէր պիլ
հափթաաղընտա 4 էր սահիփէտէն իպա-
րէթ Եարըլշար վարաղա . պէնտէ-
րինտէն պաղըլարը Էրմէնիճէ վէ պա-
ղըլարը Թիւրքէն տիր : Ֆիյաթը
փօսթա փարաաղըլա պէրապէր՝ սէնէ-
վի 20 զուրուշ տուր :

ՄԱԼ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

		ԶՈՒՐՈՂ
Շէքեր , քէլլէ	գանթար 44 (օղգա)	280—290
Թօղ		250—257
Գաշպէ	400 օղգաաը	620—850
Տէմիլ ինկիլիզ	չուպուգ գանթար	64—66
„ „	չիվիլէք	62—65
„ „	սաճ	400—405
„ „	Բուսիա Թարղ Թարղ	420—450
Գարփիշա	(Փըլըր) 59 օղգա	90—92
Թէնէքէ	չիթի տանարգ	290—295
Գալայ	գանթար	755—761
Նշաար	օղգաաը	6
Սիյահ պիլէր	„	5
Չիվիլ : Պէնիլաղ	„	110—155
„ Մաարա	„	75—80
Գըրմըղ	„	40—64
Ճէհր	„	42—45
Չէլէք , Շուէա	տանարգ	440—455
Սփարմաէթ	օղգաաը	9—42
„ Թրէթէ , Պրանարգ	„	44
Եիւն , Սնատօլու Եայգանմիշ	„	40—10
„ „ Եայգանմիշ	„	6
„ Բումիլի	„	42
„ „ Եայգանմիշ	„	6
Թիթիլ ինկիլիլ	„	45
Մաղի , Աճէմ	„	41
„ Սնատօլու	„	41
Պուղապ սէրթ	քիլէսի	25—28
Պուղապ Եուճաղ	„	25—29
Փամուգ , Իզմիր	օղգաաը	40
„ Կէյլէ	„	40
„ Ստանա	„	40

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՍՈՐԱՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՂՄԵՆ ԻՄԲԱԳԻՐ Ե. ՊԼԻՍ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Յ. ՊՅԱՅԵԱՆ